

KORESPONDENCJE

Zabytkowa aleja lipowa w Kargowej

Miasteczko Kargowa położone jest przy drodze Poznań — Zielona Góra, w odległości około 35 km od Zielonej Góry. Znajduje się tutaj niewielki, lecz bardzo interesujący park. Występują w nim m. innymi buk czerwonolistny *Fagus sylvatica* „*Atropunicea*” o obwodzie 600 cm, iglicznia trójciernista *Gleditsia triacanthos* o obw. 300 cm, kłęk kanadyjski *Gymnocladus dioica* o obw. 220 cm, jodła kaukaska *Abies nordmanniana* o obw. 280 cm.

Od strony wschodniej sąsiaduje z parkiem aleja lipowa o długości około 600 m. Składa się ona z 48 okazałych drzew lipy drobnolistnej *Tilia cordata*. Najgrubsze z nich mają obwody (na wys. 1,30 m od ziemi) 780 cm, 650 cm, 600 cm, 590 cm, 570 cm, 530 cm, 510 cm i 480 cm. Pień jednego z najgrubszych okazów przedstawiono na ryc. 1. Obwody wszystkich okazów zestawiono w tabeli 1. Okaz o obw. 780 cm należy do grupy najgrubszych drzew tego gatunku w naszym kraju.

Na kilku drzewach zachowały się metalowe klamry wzmacniające konary oraz pozostałości po plombach cementowych, założonych na dziuplastych pniach. Obecnie lipy te pozbawione są jakiegokolwiek opieki. Pnie wielu okazów są wewnątrz wypróchniałe, a uschnięte konary grożą odłamaniem. Niektóre drzewa noszą starsze lub świeże ślady uszkodzeń zadanych siekierą oraz mają wypalone pnie. Kilka z nich uległo całkowitemu zniszczeniu.

Aleja w Kargowej jest najpiękniejszą aleją lipową w powiecie sulechowskim i jedną z najładniejszych w województwie zielonogórskim. Dlatego niezwłocznie należy uznać ją za zabytek przyrody, a poszczególne drzewa poddać starannej konserwacji. W Kargowej działa Zakład Gospodarki Komunalnej, którego zadaniem jest także konserwacja zieleni miejskiej. Pomocy w ratowaniu starych drzew należy oczekiwać również ze strony społeczeństwa miasteczka, tym bardziej że zarówno park jak i aleja lipowa są ulubionymi miejscami spacerów i wypoczynku mieszkańców Kargowej.

Ryc. 1. Pień jednego z najgrubszych okazów lipy drobnolistnej *Tilia cordata* w alei lipowej w Kargowej. — The trunk of one of the most spectacular specimens of the small-leaved lime growing in the alley at Kargowa. Fot. M. Czekański

Tabela 1

Obwody drzew *Tilia cordata* Mill. alei w Kargowej

Obwód drzew (w cm) na wys. 1,3 m	Liczba drzew	Obwód drzew (w cm) na wys. 1,3 m	Liczba drzew
140	1	400	1
185	1	420	1
198	1	430	1
215	1	450	1
230	3	460	1
240	2	480	5
250	4	500	1
290	3	510	1
300	1	530	1
320	3	570	2
330	3	590	1
350	2	600	1
380	2	650	1
390	2	780	1
Razem			48

Zły stan alei lipowej w Kargowej nie jest wyjątkiem, podobnie wygląda sytuacja na obszarze całego kraju. Wspaniałe niegdyś aleje znikają obecnie w wyjątkowo szybkim tempie. Przyczyn nieodpowiedniego traktowania drzew w naszym kraju jest wiele. Często usprawiedliwiane są one tzw. „celami nadrzędnymi”, które w rzeczywistości pozbawione są jakichkolwiek racjonalnych podstaw. Należy obawiać się, że przy obecnym intensywnym tempie niszczenia starych alei znikną one zupełnie za około 30 lat z naszego krajobrazu (a może wcześniej!).

Mieczysław Czekalski

Jesion w Lesku

W Lesku obok zamku Kmitów z XVI wieku oraz Miejskiego Parku Kultury i Wypoczynku rośnie dotąd nieopisany jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*.

Olbrzymie to drzewo ma około 31 m wysokości i obwód na poziomie 130 cm wynoszący 660 cm, co odpowiada 210 cm pierśnicy. Rozpiętość zaś gałęzi sięga 36 m.

Jak wynika z publikacji na temat najokazalszych drzew w Polsce, wymieniony jesion jest najgrubszym i chyba najstarszym okazem tego gatunku. Interesującą sprawą byłoby ściśle ustalenie wieku drzewa, prawdopodobnie liczy ono około 350 lat.

W związku z rozbudową miasta drzewu temu grozi w krótkim czasie zagłada i dlatego powinno być uznane jak najprędzej za pomnik przyrody. Opiekę na nim mogłoby przejąć Technikum Leśne, mające siedzibę w Lesku.

Samo miasto, będące punktem wyjściowym w Bieszczady, nie posiada za dużo zabytków architektury, a więc dodatkowa atrakcja w postaci interesującego zabytku przyrody może być ważna i pożyteczna.

W odległości około 150 m od opisanego jesiona rośnie olbrzymi dąb, który został już zaliczony w poczet pomników przyrody. Ponadto w pobliskim parku znajdują się liczne okazy dębów i lip, których obwody wynoszą od 3,5 m—4,5 m.

Włodzimierz Fedoryszak